

ΕΥΡΑΣΙΑΝΙΣΜΟΣ, ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΟΥΚΡΑΝΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Του Ανδρέα Ανδριανόπουλου

- Η κρίση στην Ουκρανία είναι ένα παράδειγμα για το τι ετοιμάζεται στον κόσμο που ζούμε. Η κατάρρευση των ιδεολογικών οχυρών δεν σημαίνει πως έπαψαν να υπάρχουν εθνικά συμφέροντα και συγκεκριμένες εθνικές επιδιώξεις.
- Της Ρωσίας οι ανησυχίες για ενδεχόμενη υπονόμευση και περικύκλωσή της είναι αδύνατον να κοπάσουν με την προσάρτηση της Κριμαίας. Υπάρχουν πολλοί παράγοντες που συνηγορούν προς την εκδοχή αυτή.
- Η Ουκρανία δεν υπήρξε ποτέ στο παρελθόν ανεξάρτητη πολιτειακή οντότητα. Η τύχη της ήταν πάντοτε δεμένη με αυτήν της Ρωσίας. Υπήρξαν θύματα των ίδιων εισβολέων και σκλάβοι των ίδιων αφεντικών. Με τα χρόνια Ουκρανοί και Ρώσοι πρόσμειξαν στα ίδια εδάφη και δύσκολα σήμερα χωρίζονται οι τύχες αλλά και οι αντιλήψεις τους.
- Γι αυτό για τους Ρώσους αποτελεί εθνικό ζήτημα η υποχρέωση ανταπόκρισης σε έκκληση βοήθειας από Ρωσόφωνους που ζούν στην Ουκρανία,. Το ίδιο ισχύει βέβαια και για τους ομοεθνείς τους στην Μολδαβία, το Καζακστάν και το Ουζμπεκιστάν.

- Αυτό που οδηγεί τις αντιδράσεις της Ρωσίας σε σχέση με τις χώρες που απαρτίζουν το πλέγμα των πρώην σοβιετικών δημοκρατιών είναι το ισχυρότατο ιδεολόγημα της Ευρασίας.
- Τα δημοφιλέστερα κείμενα σε ολόκληρη σήμερα την Ρωσία είναι τα γραπτά του Λέβ Γκουμίλιεφ που ενώνει τον Ευρασιανισμό των αρχών του περασμένου αιώνα με τις νέες τάσεις της δεκαετίας του 1990.
- Υποστηρίζει την ένταξη των λαών που απαρτίζουν την ευρωπαϊκή αλλά και την ασιατική Ρωσία σε ένα απόλυτο όλο, που χωνεύει διαφορετικές φυλές και θρησκείες σε μια καινούργια σύνθεση που αποδίδει στους λαούς της στέπας τα εύσημα μιάς ξεχωριστής ιδιαιτερότητας με παγκόσμια αναφορά.
- Οι Ρώσοι έτσι δεν μπορούν να ξεχωρίσουν πολιτιστικά και φυλετικά τον εαυτό τους από τους υπόλοιπους λαούς που συνέθεταν την πρώην σοβιετική ένωση και προηγουμένως την τσαρική αυτοκρατορία.
- Ένα χτύπημα λοιπόν στην Ουκρανία είναι χτύπημα στον ίδιο τον κορμό της Ρωσίας. Με τον πόνο να έχει την ίδια ένταση στον εθνικό οργανισμό σαν να είχε συμβεί μέσα στα θεωρούμενα κυριαρχικά εθνικά εδάφη.

Οι Μουσουλμάνοι στον Ευρασιατικό κορμό

- Οι θεωρητικοί της Ευρασίας εντάσσουν και τους μουσουλμάνους σε αυτόν τον εθνικό κορμό. Οι ηγέτες του Καζακστάν και τελευταία και του Κιργκιστάν έχουν δείξει μεγάλη αφοσίωση στα γραπτά του Γκουμίλιεφ ενώ και ο Τατζίκος Τιμούρ Πουλάτωφ, με τον πολύ γνωστότερο φιλόσοφο Αλεξάντρ Παναρίν, αποτελούν βασικούς πυλώνες της εθνολοκλήρωσης που προβάλλουν οι θεωρητικοί του Ευρασιανισμού.
- Στους ηγέτες της Δύσης δεν μπορεί να διαφεύγει η πολιτιστικά δεδομένη τυφλή αφοσίωση της Ρωσικής ηγεσίας στην προστασία από κάθε «πολιτική διάβρωση» του ενιαίου εθνικού χώρου που τους περιβάλλει. Ξέρουν λοιπόν πως η Ρωσία δεν μπορεί να υποταχθεί στις προκλήσεις. Δεν ευσταθεί λοιπόν η έκπληξη που δήθεν εκφράζεται για την Ρώσικη αντίδραση. Αν η προσέγγιση της Ουκρανίας με την ΕΕ γίνει περισσότερο 'επιθετική' δεν μπορεί να αποκλεισθεί και επέμβαση στην ανατολική Ουκρανία και την Τρανσδνειστερία.

- Πέραν όμως των γενικότερων πρώτων εντυπώσεων, που δείχνουν τον Πούτιν ισχυρό και τους ηγέτες της Δύσης απλά «λογάδες», τέτοιες κινήσεις κρύβουν μακροπρόθεσμα για την Ρωσία δυσκολίες και κινδύνους.
- Οι Τατάροι του Βόλγα και των Ουραλίων αποτελούν ένα καζάνι πιθανών Τζιχαντιστών που βράζει. Σύμφωνα με την πιο πρόσφατη απογραφή οι Τατάροι αποτελούν την δεύτερη σε πληθυσμό εθνότητα της χώρας (5,5 εκατ). Άλλες εθνότητες πάνω του 1 εκατ είναι οι Ουκρανοί (2,9 εκ.), οι Μπασκίριοι (1,7 εκ.), οι Τσουβάσοι, οι Τσετσένοι και οι Αρμένιοι. Άλλες 23 εθνότητες με δύναμη πάνω από 400 χιλ. ψυχές είναι οι Λευκορώσοι, Καζάκοι, Ουντμούρτιοι, Μογγόλοι και Οσσέτιοι.
- Θα υπάρξει όμως και μεγάλη οικονομική αιμορραγία για την Μόσχα από τοπικές εμπλοκές με εθνότητες που δεν θέλουν Ρωσική πρωτοκαθεδρία και έλεγχο

Οι Τατάροι Κριμαίας και Βόλγα

- Σε μιά μεγάλη συγκέντρωση στο Μπακσισεράι, που είναι η ιστορική τους πρωτεύουσα με το κάστρο (Κρεμλίνο) του παλιού τους μεσαιωνικού ηγεμόνα Χάν, οι ντόπιοι Τατάροι αποφάσισαν να επιδιώξουν αυτοδιάθεση και να ζητήσουν από τους διεθνείς οργανισμούς να στηρίξουν τα δικαιώματά τους σαν ανεξάρτητος λαός.
- Σε έκτακτη συνάντηση του Κουρουτλάι, του εθνικού συμβουλίου των Τατάτων της Κριμαίας, οι εκπρόσωποι ενέκριναν ψήφισμα που καλεί "στην προώθηση πολιτικών και νομικών πρωτοβουλιών για την κατοχύρωση της εθνικής και εδαφικής αυτονομίας των Τατάρων της Κριμαίας στην ιστορική τους εστία, την Κριμαία".
- Η προσάρτηση της Κριμαίας από την Ρωσία έχει ανησυχήσει τους Τατάρους που αποτελούν τις 300.000 από τα 2 περίπου εκατομμύρια των κατοίκων της χερσονήσου. Συζητούν για τις μελλοντικές τους κινήσεις και για το αν θα ζητήσουν να κινούνται πλέον με "ξένα" διαβατήρια από και προς την Κριμαία. Πολλοί αρνήθηκαν να ψηφίσουν στο δημοψήφισμα της 16 Μαρτίου .

- Αυτή όμως η κινητικότητα δυνατόν να δημιουργήσει τεράστια προβλήματα συνοχής μέσα στην ίδια την Ρωσία. Περιοχές του βόρειου Καυκάσου (Νταγκεστάν, Ιγκουσέτια, Τσέτσνια, Καμπαρντίνο Μπαλκάρια) αλλά και σημεία στην Σιβηρία (Καλμυκία, Τούβα, Μπουριάτια και Σάκκα) συνιστούν μερικά από τα ερωτηματικά. Τα μεγάλα όμως και πιεστικά ερωτήματα αφορούν τις περιοχές με συγκεντρωμένους μεγάλους μουσουλμανικούς πληθυσμούς.
- Πέραν της Κριμαίας πολύ μεγαλύτερες συγκεντρώσεις μογγολικών Τουρκόφωνων και μουσουλμανικών φύλλων (Τατάροι) συναντώνται σε εδάφη γύρω από τον Βόλγα (Καζάν, Σαράτωφ και Αστραχάν) και τα βουνά Ουράλια (Ούφα και Ιζέβτσκ, στην Ουντμούρτια).

- Το Ταταρσταν έχει ήδη εξασφαλισμένη αυτονομία μέσα στα πλαίσια της Ρωσικής Ομοσπονδίας δίχως να κρύβει τις διαθέσεις του για μεγαλύτερη ανεξαρτησία και αυτόνομη, αν είναι δυνατόν, κρατική υπόσταση. Το προηγούμενο της Κριμαίας είναι σίγουρο πως θα αναπτρώσει φιλοδοξίες και θα πυροδοτήσει οραματισμούς.
- Αναταράξεις Ρωσικών μειονοτήτων δεν μπορεί εντελώς να αποκλεισθούν. Κάποιοι μάλιστα θα επέμεναν πως μια τέτοια προσδοκία εξηγεί την εμμονή της Δύσης σε κινήσεις που φυσιολογικά προκαλούν την Ρωσία (στήριξη ανατροπής νόμιμα εκλεγμένης κυβέρνησης, επίθεση δυνάμεων Κιέβου μετά την συμφωνία Γενεύης κλπ)

Για την Ελλάδα

- Για την Ελλάδα το πρόβλημα είναι η άγνοια. Όπως και η έλλειψη παρουσίας στη λήψη αποφάσεων που θα έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο μέλλον. Τι θα συμβεί αν στερέψει η Ρωσική ενέργεια λόγω εμπλοκών λ.χ. με το Τουρκμενιστάν; Η αν χρειασθεί να τεθούν καινούργια διαμετακομιστικά τέλη μέσα από την Ουκρανία; Η εμπλοκή στην Μολδαβία με πιθανή εκχείλιση στα Βαλκάνια; Και τι μπορεί να σημαίνουν όλα αυτά για την κατάσταση μέσα στην Τουρκία και για τις σχέσεις της με την Ελλάδα;

Παράρτημα

- TATARSTAN BEGINS DROPPING CYRILLIC ALPHABET.
- Schools in Tatarstan will now use the Latin script, rather than the Cyrillic one, for written work in the national language. That step is part of a 10-year program to end the use of a Russian-related alphabet and replace it with one that more adequately reflects the sound patterns of Tatar. Moreover, the local official added, the new script will make European culture more accessible to the students.

- UDMURTS DEMAND NATIVE-LANGUAGE SCHOOLS FOR THEIR CHILDREN. Meanwhile, parents in Izhevsk, the capital of Udmurtia Republic, have written to the Parliamentary Assembly of the Council of Europe to protest what they term the local authorities' refusal to provide education for their children in Udmurt, a Finno-Ugric language, according to "Nezavisimaya gazeta" on 17 August. There were 714,800 Udmurts in Russia at the time of the 1989 Soviet census, of whom 70 percent lived in Udmurtia. The Izhevsk authorities have made available a school building on the city outskirts to accommodate 1,200 Udmurt pupils, but parents protest that it is inaccessible. "Nezavisimaya gazeta" quoted Udmurtia President Aleksandr Volkov as having told a representative of the republic's Tatar minority that he does not consider it appropriate to create "national reservations" within the republic's education system, meaning schools in which teaching is conducted in languages other than Russian.

